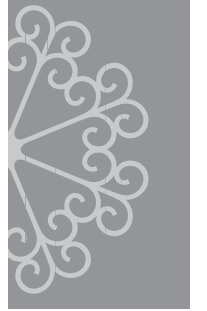

בית מדרש

333

בשבילי הפרשה

פרשת בא תשע"ט

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	4:45
Brooklyn, NY	4:30
Chicago, IL	4:20
Johannesburg, S. Africa	6:46
Lakewood/Deal, NJ	4:33
London, UK	3:59
Los Angeles, CA	4:45
Manchester, UK	3:55
Monsey, NY	4:29
Montreal, Quebec	4:14
Toronto, Ontario	4:43
Yerushalayim	4:19
Zurich, Switzerland	4:38

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

בא

זכירת יציאת מצרים בכל יום

כתב המג"א ס' ס"ז דיוצא זכירת יצי"מ במה שאומר שירת הים ורע"א משיג עליו משמור"ר כ"ב ג' (לפי גירסא שלפנינו) שאמרו הקורא את שמע צריך להזכיר קריעת י"ס ומכת בכורים באמת ויציב, ואם לא הזכיר אין מחזירין אותו, אבל אם לא הזכיר יצי"מ מחזירין אותו שנאמר למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים.

וליישב דעת המג"א נראה דהנה בהא דכתיב (שמות י"ג ג') זכור את היום הזה, ע' ברש"י עה"ת שפ"י מצות זכירה בכל יום מדכתיב זכור את היום הזה, וכן משמע במכילתא שם, אבל הרמב"ם פ"ז מחו"מ ה"א למד משם מצות סיפור יצי"מ. ולדבריו מצות זכירה הוא כמ"ש פ"א מק"ש ה"ג דכתיב למען תזכור את יום צאתך. אבל לרש"י פסוק הנ"ל הוא רק טעם למצות מצה ומרור. ומה דיליף בגמ' כל ימי חייו, לרבות הלילות, מ"מ אין ללמוד משם עיקר המצוה כי אינו אלא לשון "למען תזכור" אלא דמשם ילפינן דמצות זכור את היום הזה הוא גם בלילות.

והנה במדרש הנ"ל יליף כדברי הרמב"ם דכתיב למען תזכור, וכנראה רש"י כאן ס"ל דמכילתא חולק על המדרש במקור מצות זכירה.

ולכא' נראה דמח' המג"א רע"א א' ורע"א א' לזכור עצם היציאה שיצאו מעבודת לחירות או המצוה לזכור אופן היציאה שהיה ע"י נס מכת בכורות והצלת ישראל מהמכה ויציאה בחפזון. (וע' גמ' ברכות דלעתידי יתבטל מצות זכירת יצי"מ כי יספרו על הנסים הגדולים של גאולה העתידה. ולכא' משמע מזה דעיקר המצוה לזכור הנסים). ואף דלכ"ע יוצא במה שאומר אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם היינו משום דעצם היציאה כולל כל אופן היציאה וכל הנסים שהיו שם, אבל שירת הים הוא רק סימן שיצאו מעבודת לחירות שרדפו אחריהם לים, אבל אינו זכירה על הנסים שהיו במצרים.

ורע"א דייק משמור"ר שהמצוה לזכור כל מעשה היציאה, ולכן לא די בשירת הים אף שאז באמת יצאו. ונראה דהמדרש לשיטתו שפיר יליף כן דס"ל דעיקר המצוה יליף מקרא זה, וקרא קאי על מצות מצה ומרור, וע"ז כתיב למען תזכור, (וע' בצל"ח וקרא אורה בדעת הרמב"ם), משא"כ לשיטת רש"י עיקר הלימוד מדכתיב זכור את היום הזה כמו שאמרו במכילתא, וא"כ עיקר הזכרון הוא אשר יצאתם ממצרים, וא"כ די בשירת הים כמ"ש המג"א.

דברי רבותינו

קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא (יג,ב)

בספורנו: קדש לי כל בכור- שית חייבו כולם בפדיון כשאר כל הקדש למען יהיו מותרים בעבודת חול, שלולי הפדיון היו אסורים לעשות כל מלאכת חול, כענין 'לא תעבוד בבכור שורך' וכו'.

וצ"ע היכן מצאנו שיהיה בכור

אסור בעבודה והפדיון מתיר?

וצ"ל שגדר הפדיה המוזכר בבכורות הוא הפקעת עצם קדושת הבכורה שבהם, והפ"י סוק "קדש לי כל בכור" הולך על שלושה סוגי בכורות: בכור אדם, בכור בהמה טהורה ובכור בהמה טמאה, אלא שלכל אחד מהם יש דינים השונים מהאחרים. והצריכה התורה פדיה בכר

דברי הימים

מרן ראש הישיבה הגאון רבי רפאל שמואלביץ זצוק"ל

ט' בשבט תשע"ו

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי רפאל שמואלביץ זצוק"ל הוד שיב מאוד את מעלת כתיבת חידושי התורה.

כבר בצעירותו היה מעלה על הכתב את חידושי תורתו, והמשיך בהנהגה זו כל ימיו. מחברות רבות של חידושי שכתב בצעירותו שמר שנים ארוכות. בכל פעם שהיה לומד את אותה מסכת היה מעיין בכתביו הקודמים, אך יחד עם זאת הקפיד לכתוב את כל מה שהתחדש לו מחדש.

מרן זצ"ל ראה בכתיבה כלי לחדד וללבן את הדברים לעומק, כיוון שבהעלאת הדברים על הכתב יש צורך לחדדם ולרדת לעומקם יותר מבאמירתם בעל פה.

ברבות השנים, רכש מרן זצ"ל מחשב ולמד בעצמו את הכתיבה עליו. המחשב היה כלי עזר לשמור את חידושי תורתו ולמצוא ביתר קלות את הדברים שכתב בעבר בכל סוגיא. הוא אף מסר להקלדה את כל מחברותיו הישנות כדי

לם, שהיא מפיקה אותם מעצם קדושת בכורה, ולאחר שפקעה הקדושה, ממילא מותר בעבודת חול. וא"כ אפי' בבכור בהמה טהורה היה הו"א לומר שתהיה בו פדיה שתפקיע ממנו קדושת בכור, אלא שחידשה בו התורה דין אחר ד"לא תפדה".

בספרי (ע"פ גירסת הגר"א) איתא דאין פד דים בכור בהמה טהורה שמת. והקשה הגר"י: היכן מצינו פדיון לבהמה טהורה? ועוד: הרי לפי דיון קדשים צריך העמדה והערכה וזה לא שייך במת?

אך לפי דברינו מיושב: דמעיקר הדין היה פדיה בטהורות, אלא שנתחדש דין "לא תפדה". אך במת לא נאמר דין זה וא"כ הו"א שיכול לפי דותו. וכיוון שמדובר בפדיון בכור ולא בסתם פדיון קדשים, לא צריך העמדה והערכה, דבבכור כפטר חמור לא מצינו העמדה והערכה.

מרן רה"י הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל

שבכל סוגיא יוכל למצוא בקלות את שכתב בהן. מרן זצ"ל נהג בעיין טובה גם בדברי תורתו. רבים מתלמידיו, בהם מרביצי תורה מכובדים, היו מבקשים ממנו את שכתב בסוגיות שאותם למדו באותה עת, מרן היה טורח ומחפש את מה שכתב באותה סוגיא ונותן להם בחפץ לב, גם כדי שיוכלו לקחת מחידושי ולומר מהם בשי עורים שמסרו בפני תלמידיהם.

מרן היה מעודד מאוד את תלמידיו לכתוב את דברי תורתם. באחת הפעמים, כאשר תלמיד הראה לו עמוד עם דברי תורה שכתב, לקח ממנו מרן את הדף כדי לעיין בו ולמחרת מסר לו חזרה את החומר מודפס, לאחר שהקליד אותו בעצ' מו, כדי להראות לתלמידו עד כמה יקרים בעיניו דברי תורתו, ולעודדו בדרך זו לכתוב תמיד את חידושי.

פעם אחרת, סיפר רבינו לאחד מתלמידיו, כי טרח לחנות ספרים מרוחקת כדי לקנות עבורו מחברת כרוכה עם שורות לכבוד יום ההולדת שלו, על מנת שיוכל התלמיד להעלות את דברי תורתו על הכתב, אך בחנות לא הייתה מחברת כזו. רבינו סיפר לתלמיד את הדברים כדי להראות לו עד כמה מייקר הוא את כתיבת חידושי התורה.

תנצב"ה

תכלית השלימות באר"י

להם, וכך היו הדברים יונה, שכיון דיצא לחו"ל ירד מדרגת נבואה, ודין הכובש נבואתו על מי שהוא נביא נאמר, ע"כ דברי אאמור"ר זצ"ל.

אך יש לעי' דאכן בחו"ל אינה מקום השראת השכינה, ואינו מקבל נבואה שם, מ"מ למה יציאתו לחו"ל מסלקת שם נביא ממנו, ולמה הוא מאבד את הנבואה שכבר התנבא אותה, וכמו שמרע"ה לא חדל מלהיות נביא כשיצא מאוה"מ.

ג) ונראה לבאר הטעם שהנביא שפסק להיות נביא וירד ממעלתו, לא מועילה לו הידיעה הקודמת כלום, והוא שהרי הנביא מקבל נבואתו בחזיון ובחידות ובמשלים, וכתב הרמב"ם פ"ז יסוה"ת ה"ג, הדברים שמודיעים לנביא בנבואה דרך משל מודיעים לו, ומיד יחקק בלבו פתרון המשלם במראה הנבואה, וידע מה הוא. דהיינו שעם ראותו מראה הנבואה נחקק בלבבו גם התבונה להבין את משמעותה. ועי' דרך ה' ח"ג פ"ג, שאין הנביא מסתפק על נבואתו שמא חלום של דמיון היא, "שיגיע האדם ויתקשר בבורא ית"ש, ויתדבק בו דבקות ממש, באופן שירגיש ההתדבקות, ושיג מה שהוא מתדבק בו וכו', ויהיה הדבר ברור ומורגש אצלו בלא ספק כלל, כדרך שלא יסתפק בדבר גשמי שירגישו בחושיוע"ש.

ואפשר שכ"ז בזמן שהוא נביא ושורה עליו רוה"ק, אך ברגע שפסק מלהיות נביא, איבד את הבהירות שהיתה לו מקודם, והוא מתחיל להסתפק במשמעות הדברים שראה אם אמנם דבר נבואה היו, ומה בדיוק משמעותם, וזה שמצינו בבני הנביאים בזמן

ואין דין כובש נבואתו אלא במי שהוא נביא, אבל ביוצא לחו"ל כבר אין הוא נביא, ואינו בכלל כובש נבואתו, והביא ראיה לדבר ממה שנאמר אצל עלית אליהו בסערה השמימה, "ויהי בהעלות ה' את אליהו בסערה השמים וכו' ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו אל אלישע ויאמרו אליו, הידעת כי היום ה' לוקח את אדוניך מעל ראשך וגו' והנה רכב אש וסוסי אש וגו' ויעל אליהו בסערה השמים וגו' ויראוהו בני הנביאים אשר ביריחו מנגד וכו' ויאמרו אליו הנה נא יש את עבדיך חמישים אנשים בני חיל, ילכו נא ויבקשו את אדוניך, פן נשאו רוח ה' וישליכהו באחד ההרים או באחת הגיאיות (מלכים ב' ב') וכ' שם רש"י וז"ל אפשר, אמרו לו, הידעת כי היום ה' לוקח את אדוניך, ועכשיו נעלם מהם היכן הוא, מלמד שמיום שנגזז אליהו הלכה ונסתלקה רוה"ק מן הנביאים.

והדברים מפליאים, אמנם מהיום והלאה נסתלקה מהם רוה"ק וכבר לא ינבאו עוד, אבל כבר ידעו מאמש וכבר נאמר להם כי ה' לוקח את אליהו, ואיך נשכח מהם הדבר לאחר שנסתלקה מהם רוה"ק, והיה זה כבר למחרת, אלא כך הן הדברים, אין ידיעה ע"י נבואה כשאר ידיעות, שכיון שידען האדם הרי הוא יודעם, אלא הנבואה היא מצב של האדם, שהוא מקורב להקב"ה ומדובק בו, וע"י כן משיג הוא את ההשגות הנבואיות. וכיון שנסתלק אליהו וירדו ממעלתו ואבדו מדרגת נביאים שהיתה להם, לא הועילה להם הידיעה הקודמת כלום, ומיד התחילו להסתפק בה שמא בכל זאת נשאו רוח אלוקים באחד ההרים, ורק כל זמן שהיו בדרגת נבואה אזי הייתה ידיעתם ברורה

א) אמרו חז"ל אין השכינה נגלית בחו"ל, שנאמר ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני ה', וכי מלפני ה' הוא בורח, והלא כבר נאמר אנה אלך מרוחך ואנה מפניך אברח וגו' (תהלים קל"ט), אלא אמר יונה אלך בחו"ל מקום שאין השכינה שורה ונגלית, שהגויים קרובים לתשובה הם שלא לחייב את ישראל, משל לעבד כהן שברח מרבו, אמר אלך לביה"ק משום שאין רבי יכול לבוא לשם וכו' (מכילתא פ' בא) הנה למדו חז"ל מכאן שאין הנבואה שורה בחו"ל (מלבד מקרים מיוחדים). ויש לדון דהרי נינוה בחו"ל היתה, וא"כ למה לו לברוח תרשישה, כיון שייצא מן הארץ ללכת לנינוה כבר לא תשרה עליו שכינה. [ואפשר שאם הוא יוצא לצורך נבואתו שורה השכינה עליו אף בחו"ל, וכמו שמצינו מקרים מיוחדים שהיתה נבואה בחו"ל].

והנה מהמשל של כהן בביה"ק שאין רבו יכול להכנס לשם, נראה בטעם הדבר שאין הנבואה שורה בחו"ל, שהוא מצד מקום השראת השכינה, שכשם שמצינו השפעת השכינה במשכן, ומשה רבינו קיבל נבואתו באוה"מ דוקא, כך היתה השראת השכינה בכל אר"י דוקא, וחז"ל אינה מקום להשראת הנבואה.

ב) והנה יש להתבונן מה הרויח יונה בבורחו מן הארץ, והרי אף שאין השכינה נגלית בחו"ל הנה הוא כבר נגלתה לו הנבואה באר"י, וכבר יודע הוא ממנה וחייב למוסרה, ומה הועילה לו יציאתו לחו"ל.

ושמעתי מאאמור"ר זצ"ל שביאר, שהרי חששו של יונה היה מפני ה"כובש נבואתו"

להוציאו מכח אל הפועל צריך שיובא אל אדמה נעבדת, שם הוא מתפתח להיות אילן גדול רב פארות, [אמנם ברור כי כשאין "שורש של אילן שפריו טוב" לא תועיל לו האדמה הנעבדת כלום, אך השורש הטוב בחו"ל מתפתח ומגיע לשלימותו באר"י, עי' בכוזרי שם שצריך שלש תנאים לענבים משובחים, הקרקע, האילן והעבודה].

אלא מהלך הדברים כאמור, ואנו רואים כאן עוד גדולה מכך, לא רק שאין האדם יכול להגיע לתכלית שלימותו בחו"ל אלא שגם היה בארץ, והגיע אל שלימות הראויה לרוה"ק ונבואה אם ייצא מן הארץ מיד יפול מדרגתו ותסתלק ממנו רוה"ק.

ואפשר שכ"ז ביוצא מן הארץ בקביעות, שאז יורד הוא ממדרגות, משא"כ אם הוא יוצא לפי שעה, ולכן גם כשיונה היה יוצא לתרשיש עדיין היה בדרגת נביא, אף שאין השכינה שרויה שם, [בדומה למשה רבנו כשהיה יוצא מאוה"מ], ורק אם הוא בורח תרשישה בקביעות היה מפסיק מלהיות נביא. ואם גם כשיוצא לפי שעה מאבדים מעלת אר"י יתכן שמשום כך החמירו חז"ל באיסור יציאה מאר"י לחו"ל (ואפי' באופן ארעי) אם לא למטרות מסוימות שהתירו, ומשום שע"י יציאתו מן הארץ הוא עשוי ליפול ממדרגותיו].

פרקים פ"ז שאין האדם מתנבא אלא כשהוא שלם במעלות השכליות כולן וברוב מעלות המדות, והוא מתקדש ופורש מדברי העם ההולכים במחשכי הזמן וכו' וכו', ומצאתי הדברים מפורשים בס' הכוזרי (מאמר ב' ס' י"ד) וז"ל וכן אתה רואה כי בחיר אנשי הסגולה, אברהם, אחרי עלותו במדרגות שלימותו והיעשותו ראוי להידבק בענין האלוקי, (היא הנבואה בל' הריה"ל), הועבר מארצו אל המקום ההוא אשר בו בלבד יגיע לתכלית השלימות וכו', הנה הדברים מפורשים כי תכלית ביאתו של א"א לאר"י היתה כדי שיגיע לתכלית השלימות לדרגה כזו שאי אפשר היה לו להגיע בחו"ל, (וכמו שהאריך בכוזרי שם לבאר מעלת אר"י אשר היא משפיעה על יושביה יעו"ש).

וכן מבואר עוד בהמשך דבריו, וז"ל הלא כה יעשה עובד האדמה במוצאו בתוך אדמה צחיחה שורש של אילן שפריו טוב, מעבירו הוא אל אדמה נעבדת, שלפי טבעה עתיד זה להצליח בה, ושם יגדלהו עד היותו לעץ מעצי הגן וכו', וכן היה דבר הנבואה גם בזרעו של אברהם באר"י, כל ימי היותם באר"י רבו נושאי הנבואה עכ"ל, הנה משלו מוכיח ג"כ כאמור, כשהיה אברהם אבינו בחו"ל לא הגיע אלא לדרגה של "שורש של אילן שפריו טוב", היינו שיש בו את השלימות בכח, אך

ששרתה עליהם רוה"ק ידעו בבירור כי היום ה' לוקח את אדוניך, ומיד שנסתלק מהם התחילו להסתפק אולי טעו ורק רוח ה' נשאו אל אחד ההרים.

וכך היו הדברים אצל יונה ביוצאו מן הארץ, כיון שאיבד דרגת הנבואה ע"י כן, איבד את הבנתו במה שנאמר לו לפני כן והתחיל להסתפק במשמעות הדברים, וכבר אין לו דברי נבואה שיוכל להשמיעו, ואינו בכלל כובש נבואתו כל עיקר.

(ד) אך נראים הדברים שמלבד טעם זה שאין השראת השכינה בחו"ל, יש טעם נוסף והוא מצד הנביא עצמו, שאין אדם מגיע לשלימות שראוי שתשרה עליו נבואה אלא באר"י.

ויאמר ה' אל אברם, לך לך מארצך וגו' ואעשך לגוי גדול וגו' (בראשית יב א-ב) ופירש"י ושם אעשך לגוי גדול, כאן אי אתה זוכה לבנים, ע"כ. ו"אעשך לגוי גדול" היא בשורת הקמת כלל ישראל, שהיא תכלית הבריאה, ואין בכח אברהם לזכות לכך, אלא כשיצא מארצו ויגיע לאר"י, אבל אם היה נשאר בארצו לא היה זוכה לכך, ויש להתבונן בטעם הדבר, על שום מה צריך דוקא לבוא לאר"י להעשות לגוי גדול.

הנה מבואר בר"מ פ"ז יסוהד"ת ובשמונה

In the Merit of Brotherhood

Harav Hagoon Meir Tzvi Shpitzer Shlita

As an introduction to the *geulah* from Mitzrayim, Hashem says to Moshe and Aharon: **הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ הַחֹדָשִׁים**, this month will be for you the most important and prominent of all the months, because it's the month when you are leaving Mitzrayim and being formed into a nation. Chazal question the wording **הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ הַחֹדָשִׁים**, wondering why Hashem was telling Moshe and Aharon that this month would be for *them* in particular.

The Midrash explains that Hashem was hinting here that the reason this month was becoming the month of the *geulah* was actually in the *zechus* of Moshe and Aharon.

What was their special *zechus*? Chazal tell us that Moshe and Aharon displayed incredible kindness to one another.

When Hashem told Moshe Rabbeinu, in Parashas Shemos, that He wanted him to become the leader of Klal Yisrael, bring about all the Makkos, redeem the Yidden from Mitzrayim, and bring down the Torah, Moshe's response was: **שְׁלַח נָא בְיַד תִּשְׁלַח** – don't give me this position, give it to the person You have sent until now, namely, my brother Aharon, the *navi*. How will he feel if I, his younger brother, get this position?"

Moshe Rabbeinu was prepared to forgo the position of leader just so that his older brother wouldn't feel slighted. How did Aharon react when he heard that Moshe had been appointed leader? Hakadosh Baruch Hu told Moshe, "Don't worry about Aharon's feelings – he will see that you, his younger brother, has become accomplished, and he will be happy in his heart: **וְרָאָךְ וְשִׂמְחָה בְּלִבּוֹ**." And, Chazal tell us, this means that Aharon was not only politically correct and socially proper in putting on a big smile – he

was honestly happy in his heart that his younger brother was successful.

We find another instance of brotherly love between Moshe and Aharon later in their lives, when Hashem instructed Moshe to anoint Aharon as the Kohen Gadol. Dovid Hamelech describes this event in Tehillim with the words: **כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ יִרְדַּעַל הַזָּקֵן אֶהְרֹן שִׁירְדַעַל עַל פִּי מְדוּתָיו** – like the good oil with which Moshe anointed Aharon, which dripped from his head to his beard and down onto his clothing. Why, Chazal wonder, does the *passuk* uses the repetitive wording **עַל הַזָּקֵן אֶהְרֹן**, when it could simply have said **עַל הַזָּקֵן אֶהְרֹן**? They explain that Moshe Rabbeinu would have liked to become the Kohen Gadol himself, and would have wanted his children to inherit his position, but he was denied both of those things. Instead, Aharon became the Kohen Gadol, and his children inherited his position.

How did Moshe Rabbeinu feel when he anointed his brother Aharon to this exalted position, knowing it would be passed down to all generations? He felt so much joy that it was as though he was pouring the oil on his own beard – hence the repetition: **עַל הַזָּקֵן אֶהְרֹן**. Those were the feelings he had for his brother.

Moshe and Aharon displayed incredible kindness to one another, working on their middos to the extent that each one was happy for the other. This is the *zechus* of **הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם**, the *zechus* for which Hashem gave us Pesach and the *geulah*.

The Mitzvah for Family

This *zechus* is actually reflected in the mitzvah of Korban Pesach, which was to be eaten specifically in family groups, as the *passuk* says: **מִשְׁכּוֹ**

וְקָחוּ לָכֶם צֶאֱן לְמִשְׁפַּחְתֵיכֶם וְשִׁחֲטוּ הַפֶּסַח
the emphasis on eating the Korban Pesach as part of a family teaches us that a person is obligated to make an effort to draw closer to his family. He adds that the Torah makes this point specifically with regard to the Korban Pesach and Yetzias Mitzrayim, because the *geulah* comes in the *zechus* of the effort we invest into fostering good feelings within the family. This was the case at the time of the *geulah* from Mitzrayim, and it will be the case at the time of the future *geulah* as well, as the *passuk* in Yirmiyah states: **בְּעֵת הַהִיא נֹאֵם ה' אֱהִיָּה לְאֱלֹקִים לְכָל מִשְׁפָּחוֹת יִשְׂרָאֵל**. Hashem is saying that He will reveal Himself as a G-d to those who have invested effort into being part of a family. At the time of the *geulah*, He will reveal Himself to people who have been *mevater* on what they would have liked for themselves in the interest of being kind to a family member.

This is the secret of the *geulah*. Hashem brings the *geulah* because of this type of brotherly love and loyalty to family: **לְכָל מִשְׁפָּחוֹת יִשְׂרָאֵל**.

Back when Yaakov Avinu ran away from his brother Eisav, he worked for Lavan for twenty years, at which point Yosef was born. Then, Yaakov

decided to leave. Rashi, citing the Gemara (*Bava Basra* 123) asks: Why did he choose to leave at that time in particular? Because Yosef is called *sitno shel Eisav* – he, more than all the brothers, is the “antidote” to Eisav, and in his *zechus* we are able to stand up against Edom.

What special *zechus* did Yosef have to defeat Eisav? The Midrash in *Shoftim* teaches that Yosef displayed incredible feelings of brotherhood to the *shevatim*. His brothers had wanted to kill him, and had thrown him into a pit and then sold him, yet Yosef’s response to them was: **אָנִי יוֹסֵף – אֲחֵיכֶם** – I am Yosef your brother, and I want to do everything I can for you. Please bring your families and I will look after you.”

Yosef is the epitome of what Chazal describe as repaying good for bad. Even if his brothers acted unkind, and even they wronged him, he was nice to him because they were brothers – and that made him the *sitno shel Eisav*. This is the *zechus* through which Yaakov is saved from Eisav, and the *zechus* through which the *geulah* comes.

We should be *zocheh* to see this speedily in our days.